

Резюмета на представените за конкурса научни трудове

на

гл. ас. д-р Ивайло Иванов Найденов,

кандидат за конкурс за доцент по 2.4. религия и теология

(Свещено Писание на Стария Завет),

обявен в ДВ, бр. 80 от 14.10.2011 г.

Предложените за рецензиране трудове могат да бъдат разпределени тематично и жанрово в няколко групи: монография, сборник и няколко модула публикации.

Монографичното съчинение „*Лозата и виното в Стария Завет (културно-историческо и екзегетическо изследване)*” има за обект на изследване значението на лозата и виното в живота на древен Израил, а целта е да се проследи етимологията, развитието и натрупването на символика в двете реалии, както и да се анализира начинът, по който те участват в картинно-образния свят на Стария Завет. Изследването е културно-историческо и екзегетическо, като анализът на явлението от първата част се проверява и удостоверява с изтълкувани библейски свидетелства – втората част. Наред с това интерес представляват и приведените примери от апокрифната старозаветна литература като особен вид екзегеза, отразяваща мисленето на хората и разбирането на библейските текстове през т. нар. междузаветна епоха.

Изследвания на определени библейски реалии и ареалии, модели на поведение, старозаветни практики и метафори предлагат статиите: *В търсене на библейския Таршиш; Старозаветното блаженство (опит за библейско-филологически анализ на формулата аѓре; Библията и св. Василий Велики срещу лихварството; Бракоразводни практики в старозаветно време.*

Сборникът *„Из историята на старозаветния библейски канон“* е колкото учебно пособие по старозаветна исагогика (модул - Старозаветен канон), толкова и илюстрация на континуитет и обогатяване в рамките на една школа – Старозаветна библеистика. Новото тук е осъществяването на един добронамерен научен дебат между два основни момента, две различни епохи в изследванията на старозаветния канон – историята на канона (канонът като богословско-литературна величина) и идеята за канон (значението на Стария Завет като канон в Църквата и различните религиозни общества). От една страна е традиционното, представено от пионерите в родната библеистика – професорите Пиперов, о. Шиваров и Вълчанов – от друга страна е новото и различното в статиите: *Прологът към книга Премъдрост на Иисус син Сирахов. Supplementum; Канонът на Стария Завет в Палестина и Александрия (един нов прочит на едноименната статия на Петер Кац); Равинатът и Писанието; Конфесионални различия в отношението към неканоничната литература на Стария Завет.*

Цикъл публикации извън монографията „Библейският Йона“, които са свързани с образа на старозаветния пророк и са част от избираемата дисциплина „Пророк Йона-един енигматичен пророк“ в магистърските програми на Богословския факултет са: *Йона – пророк на три религии; Образът на пророк Йона в юдейската мистика (Кабала); Figura ethimologica като изразно средство при библейските писатели и по-конкретно в книгата на пророк Йона.* Основен момент в първите две публикации е изграждането на образа на старозаветния пророк Йона на основата на различен от Писанията изворов материал, Коран, Талмуд, мидраши, Зохар, което е нещо ново за родната библеистика. Третата статия се занимава с особеното в постройката на езиковата конструкция *figura etymologica* и съществената стилистична роля, която тя изпълнява в старозаветните книги. Новото тук е опитът за изяснение на една конструкция, типична

за библейския еврейски език с подобна на нея в родния български – параномазията, с всички условности.

Новаторско е разработването на богослужението, и по-конкретно – християнската химнография, като своеобразна екзегеза на библейски текстове. Интерес тук представляват каноните от класическия византийски период (VII-IX в.), и по-конкретно ирмосите, които отразяват Wirkungsgeschichte (история на въздействието) в един важен период. Първите опити са в монографията „Библейският Йона” и продължават в представената тук статия: **Възхвала на един старозаветен пророк чрез езика на Църквата**. Тематично към тази проблематика трябва да се прибави и есето „**Проповед за послушната риба**”, където библейското повествование и това от житийната литература изграждат два любими образа на светци и описват природата като инструментариум на Божията воля.

Участието в проекта „Der Juedisch-christliche Dialog im orthodoxen Raum“ Sibiu/RO се свързва с публикацията: **Die Rolle der Bulgarischen Orthodoxen Kirche fuer die Rettung der Juden in Bulgarien in der Holocaustzeit – eine Geschichte ohne Gegenwart**. Тази публикация предлага текстове от заседания на Св. Синод на БПЦ, свързани с решения за спасяването на евреите в България и същевременно се опитва да направи една богословска интерпретация на определени изказвания на родни архиереи в духа на християнските ценности.

Участието в проекта за подготовката на най-нов превод на български език на Библията от оригинала и според методологията на т. нар. функционален, динамичен превод по принципите на Е. А. Nida и С. R. Taber (The Theory and Practice of Translation) е белязано от сериозна тълкувателна и преводаческа работа върху книгите: **Битие (39-50 гл.), Левит, Числа, Второзаконие, 1 Паралипоменон, 2 Паралипоменон, Амос, Йона, Захария, Естир, Псалтир (Пс.77 –Пс. 94), Исаия (20-39 гл.)**.

И както казват латинците: Feci, quod potui, faciant meliora potentes.